

288

- 3 -

Významnější opatření, namířené proti navázání styku mezi západním Berlínem a západním Německem, by bistecké ohrožila Chruščovovy plány na uspořídání nové konference na nejvyšší úrovni. Sovětská strana by mimo to mohla počítat s tím, že tak donutí Západ k jednání. Nezávisle na tom, pokrajuje-li berlínská krise nebo zde komunistické stávky dočasně přeruší svou akce k jejímu rozpuštění, je třeba řídit se touto směřovnicí a pamatovat na ni při každém vhodné příležitosti, poněvadž bude mít prvořadý význam, jakmile se situace přiblíží ke kulminačnímu bodu.

/Závěrka

/A/ Jakmile se berlínská krise bude trvale zastavovat, učiní RSE všechna opatření, aby poraněné národy chápaly věžnost této krize, její nebezpečnost pro mír, odpovědnost ESSR za lehkomyšlené ohrožení světového míru i rozhodnost západních spojenec a jejich odhodlání k opatřením proti útokům na právo na svobodu západoberlínských občanů. RSE nebude toto odhadláni vyklidat jako protiváhu komunistickému tlaku na status quo Berlina, ale jako přesné dozvědění donedávna týkající se západního Berlina.

/B/ RSE nesouhlasí s názorem komunistů, že situace v Berlíně je "abnormální". RSE sdílí názor Willi Brandta, že západní Berlín je jediným "normálním" místem za železnou oponou, normálním v tom smyslu, že pro současného člověka je jediným přijatelným "normálním" stavem svoboda a nezávislost lidstva, i když komunismus pěskručuje tyto myšlenky po svém.

/C/ RSE bude neustále upozorňovat posluchače na to, že status quo Berlina, stanovený mezinárodními smlouvami, platí pro celý Berlín a nikoli jen pro západní západní část. To, že komunisté vyznačili hranici mezi dvěma berlínskými sektory, je již samo o sobě porušením mezinárodních dohod.

281

- 10 -

/D/ RSB poukáže na to, že jakékoli porušení mezinárodních dohod je porušením mezinárodního práva, poněvadž platné mezinárodní smlouvy jsou původním pramenem mezinárodního práva. Proto komunistický útok na berlínský status quo je již sám o sobě porušením základních zásad OSN jako orgánu vytvořeného k ochraně mezinárodního práva.

/E/ RSB bude koncretně neustále informovat posluchače o faktu, že "berlínská krise" byla vyvolána komunisty, aby si udrželi v moci východní Německo. Toto dřemí je udržováno pod konkrétní komunistickými teroristickými metodami. Cílem tlaku komunistů na západní Berlin je vyrovnat se s "výkladní skříní" Západu, která ukazuje národům, že život ve svobodném světě je mnohem lepší než život v komunismu. Existence svobodného západního Berlína je citlivým místem východního bloku a je proto kapitálem pro každý národ, který si pfeje svobodu.

L. B. 1. - Made 298

Příloha tajné

Úřední správa č. 21 se dne 13. ledna 1961.

Situace ve vysílačce Svobodná Evropa v Mnichově.

Americká správa.

Uvádí: Ve vysílači Svobodná Evropa v Mnichově existuje řada všeobecně napjaté situace, která vyvrcholila koncem listopadu a v prosinci minulého roku ve skutečné revoltě. Komunisty vrostly do takové míry, že situace se zcela vymkla z rukou amerického vedení, a to bylo nutné na zásah newyorské centrály resignovat ze svých funkcí.

Uzavření správy: Z New Yorku přijel následkem předsedy Výboru pro svobodnou Evropu C. Rodney SMITH (hovoří se o něm jako o přímém předsedovi) a Mr. BANNING, aby převezali prostřednictvím vysílače za odstoupivšího HAZELHOFFA, McNEILA a PERINA. Nový řefor vysílače bude pravděpodobně Thomas H. BROWN, jeden z následků předsedy Výboru pro svobodnou Evropu, který měl v těchto dnech přijet do Mnichova.

Američané poslali dle do Mnichova PEROUTKU, aby zatím v čs. oddělení "udělal pořádek". Přijel 15. prosince 1960 a zůstane v Mnichově několik měsíců, aby přereorganizoval celý systém Miseň oddělení. V čs. oddělení budou dva řeforové - jeden český a druhý Slovák - a ti budou mít společného zástupce. Dále budou jmenováni ředitelé podle oboru.

Slovanský řefor bude dr. Samuel BELLUS. Jmenování českého řefora je stále sporné. Newyorské vedení uvažovalo o dr. PRCHÁČKOVÉ a newyorské redakce, ten však nechce, protože si myslí, že by mohl nestoupit na místo PEROUTKY, až ten odjede do penze. Národní socialisté v mnichovské vysílačce by chtěli prosadit na místo vedoucího Eliáše, který byl zástupcem FLÍKA a ve skutečnosti čs. oddělení ředitel. Jmenování českého vedoucího bude problém, protože oponenti, které je doslova silná (je v ní všechna redakce), žádají na sebe sami přilehlost, aby mohla opět hlasitě projevit svou nálibost. Američané jsou proto opatrní a vyhýbají se tázání.

2)

nebezpečí již z toho důvodu, že "čs. případ" nakažlivě páchá
na všechny ostatní národnosti.

Závěr: Ve vysílačce v Mnichově je možno očekávat další
rebelie. Zde se, že emigranté na přísnivém vývoji sní nezáleží
a chtějí Američanům pořádně "zatopit". K této atmosféře přispívá
nugiatá buďoucnost Svobodné Evropy. Pochybby o její další existenci
využuje také to, že se mezi zaměstnanci hovoří o tom, že ~~KENNEDY~~
na nějaké tajné poradě prohlásil, že zná lepší způsob boje proti
komunismu, než je Svobodná Evropa.

Situaci ve Svobodné Evropě se zabýval státní department
a ohodnotil ji jako nehorázný skandal.

8) 18

AVV-400576/181-61

PRIMÁR TISK

Zprávní správa č. 235 ze dne 27. března 1961.

Julius FIRT znova vedoucím čs. oddělení Svobodné Evropy
v Mnichově.

Agenturní správa.

V poslední době se Američané znova počnuli akcemi provizorně vyřešit situaci v československém oddělení mnichovské centrály Svobodné Evropy. Toto řešení potvrzuje, že krize v čs.oddělení dosud má charakter začerstevného kruhu, který Američané jen těžce vyráží.

Od 1. března byl nově jmenován vedoucím čs.oddělení Julius FIRT, který tuto funkci zastával od srpna 1960! Jeho slovenským spoluvedoucím zůstává i nadále Samuel ELIAS, dalšími zástupci byli jeho bratr Zdeněk ELIAS, který byl jedním z vedoucích protikostelecké skupiny, a Jereoslav NEČÍK bývalý vedoucí čs.oddělení "vyhodnocování a výkum", který byl jmenován proto, že je potenciálněm expertem.

Jmenování FIRTA je prozatím s očekáváním, že ve funkci zůstane nejdéle do konca roku. Američané by zde mohli mít nejprve jiného "neutralního", tj. osobu působící dosud mimo Svobodnou Evropu. Takový typus by mohl např. být dr. Eduard KOSTŘEKA, bývalý Benešovský unijník v Šondyrně, nyní profesor na tamější universitě. Přeti němu je však odpor ze strany západoněmeckých kruhů, protože práv v jednom svém opaku schválil Edsun Němcov.

Jmenování FIRTA bylo přijato jak mezi "oponičníky", tak i kostřebcovci s respektem. ELIASova opoziční skupina si uvědomuje, že plně nezávisle. Slováci BELÁK a ŠTEFÁNEK jsou skloneni tomu, že svým bojem proti KOSTŘEKOVÝM nesíkali pozici pro sebe, ale pro HALLUŠE. Slováci vedoucí KRUŽLIÁKEM, kteří se projevují jako soperanti, ne domnívají, že v současné době nebudu mít pro své aktivity tu oporu, kterou máli za bývalého slovenského spoluvedoucího KVETÄ.

KOSTŘEKA odchází se svou ženou mnichovské centrály Svobodné Evropy do Vídni. Jenku zde bude zastávat unikáti, není osud známo. Rovněž PEROUTKA opustil již Mnichov a vrátil se spět do

New Yorku. Od 1. května se připravují další snížky v rámci
významné Světové Konference. Dlede-li te spajeme s doležitou re-
organizacemi a osazováním počtu zaměstnanců, není dosud

bezpečnostního úřadu
a "Úřadu pro
zahraniční tisk" - MFA, ředitelství
pro zahraniční tisk

Ministr správy č. 442 ze dne 8. června 1961.

Reorganizace Svobodné Evropy.

Východní správa.

Pořadí správ, které jsou získáli, probíhá po odvolání Ferdinandem FERKEM z funkce ředitele čs. oddělení novyorské redakce Svobodné Evropy v této instituci řada dalších opatření, které budou mít dalekosáhlé následky jak v samotné struktuře vysílačky ČS v Mnichově, tak v sociálním postavení řady čs. emigrantů.

Výbor Svobodné Evropy (FEC) zrušil redakci Svobodné Evropy v New Yorku a vedení celého vysílače bude v Mnichově. Ředitelem FEC byl jmenován Rodney SMITH, který již začal provádět změny výboru pro svobodnou Evropu. Budou zrušeny některé funkce, změna bude osazen stav zaměstnanců. Některí budou převedeni na jiná místa a jiní propuštěni. Propuštění budou především ti, kteří již je 60 let. Otázka finanční náhrady má být vyřešena tak, že dostanou "odměnu" ve výši jednorodního platu a měsíční podporu sei 130 dolarů. Tato podpora není zaručena, bude vyplácena pouze podle finančních možností Výberu pro svobodnou Evropu. Ve Svobodné Evropě v Mnichově je devět čs. emigrantů, kterým je 60 a více let.

Aby mohl být snížen i počet redaktorů, budou některé programy překládány do všech vysílacích jazyků. V druhé polovině května 1961 museli ředitelé všech oddělení vypracovat návrh na reorganizaci práce a snížení stavu zaměstnanců. Co navrhl ředitel čs. oddělení SE Julius FIRT, není zatím známo. Mezi zaměstnance je například, protože nikdo nový, kdo z nich je kandidátem na propuštění. Všeobecně se mení nimi novými o tom, že k 1. červenci 1961 půjde i sám FIRT, protože má již 63 let. Uvažuje se o novém nástupci FIRTA a názor je ten, že největší šanci na ředitelské místo má Jaroslav NEZVÍČ (nar. v r. 1922), dosavadní zástupce FIRTA. S touto volbou by se snížili i Kostrbovi, kteří se je možné, že by přispěla k opětnému sjednocení emigrantů v čs. oddělení. Existují tam totiž stále dva tábory. Opět se to projevilo 25. května 1961 při volbách do závodní rady, kdy oba tábory podaly vlastní kandidátku.

1961 měla Svobodná Evropa Mítet své vysílání zpravidla v noci. Jistě vysílání mělo být v době od 18. do 22 hodin a mělo mít v duchu: nepolehat s komunisty, ale stavět je k výzvám a odpovídat Svobodné Evropě. V důsledku provádění těchto plánů podle téhoto programu bude vysílat až koncem léta.

Zpráva č. 331 ze dne 26. dubna 1961.

"České slovo" finančně americkým oddělením psychologické války.

Agenturní zpráva.

V poslední době se v kružích emigrantů novou je skupinou "Českého slova" vycházející v Mnichově je nyní finančně místním stvarem zahraničním včetně USA, v Mníchově psychologické války.

"České slovo" je orgánem emigrantů kontinuální konference "Rady svobodného Československa". Jeho odpovědným redaktorem Josef PEJSKÁR, jinak známým jménem Jilja svobodné Evropy, a v redakčním krhu jsou další zaměstnanci "Svobodné Evropy" jako např. MELOUN, BENÁ a ŠKLÍČKOVÁ. Vydává časopis, jež má nyní přes 1000 Americké oddělení psychologické války byly jednou kryty reisitníkem kruhem a částečně též neprováděnými jednáními soukromých organizací.

Mezi redaktory "Českého slova", stejně jako mezi členy skupiny "Svobodné Evropy" v Mnichově, se nyní také projevuje větší nevědomí a bojovnější náladu, což se vysvětlí jedině z podnětu politiky Spojených států, které často ovlivňují tvar "soukromé organizace" k větší aktivitě, aby si ověřily své plánované politické záměry.

00553/42.

97
Příjem tajné

Zvídětní správa 5.363 ze dne 12. května 1961.

Smlouvy ve vedení Výboru pro svobodnou Evropu.

Agenturní správa.

Úvod: Krize v Rádiu Svobodné Evropy, jeho výsledek původně z ře. oddělení a začíná i vedení Mnichovské centrály, se postupně přenesla i do New Yorku. Ukazuje se, že krize má již klubkový, vleklý charakter působí i na vedení Výboru pro svobodnou Evropu. (VSE).

Vládní správa: Předseda VSE generál Archibald S. ALEXANDER resignoval ze své funkce. Na jeho místo nastupuje John RICHARDSON, dosud činný v bankovnictví, funkcionář International Rescue Committee, t.j. výboru, který organizuje podporu Činost mezi uprchlíky.

Odvolání ALEXANDRA je výsledkem bojů mezi vedením amerického Siniteli, avšak je rovněž nepochybně, že k jeho pádu přispěla i krize v Rádiu Svobodné Evropy. Rádylí vedenec Mnichovské centrály HAZELDOP, který se vrátil z Mnichova do New Yorku, udělal vše, aby ALEXANDRA zdiskreditoval.

Ani v Mnichově nepovoluje napětí mezi ře. zaměstnanci. Znovujsmevaný vedoucí ře. oddělení FIRY situaci nevyřešil a ani se o to valně neznatí. Vyvolává nespokojenosť tím, že odmítl přijetí výzvy KOSTRICKY na volejší kolej a že poškodil některé zaměstnance při dubnové úpravě platů. Redaktor GRANEC, kolem jehož osoby se točila řada sporů na podzim minulého roku, znovu vyvolává neklid a rád plnou antisafkací osob, které ho "pamluvily".

Od června má začít vysílání Svobodné Evropy podle nového programu. Generál SMITH, který zatím řídí práci Mnichovské centrály, má se rovněž vrátit do USA.

Závěr: Soudí se, že personální přesuny na vedených místech Výboru pro svobodnou Evropu mají upovnit vliv státního departementu z této organizaci. Názory, že nový prezident USA bude podstávat význam Svobodné Evropy se ukazují jako nesprávné. Plánovaný ře. sjezd, se krize v Rádiu Svobodné Evropy, která vyvolává těžkoстi i ve VSE, dostala skutečně tvrdý charakter a americké vedení ji jen těžce vyřeší.

R/1 - 003348 | 1810 - 61 10. 7. 1961

MLR

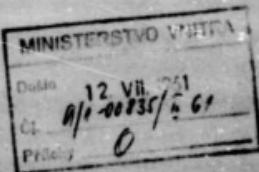
P. Nechvíla

Býly zdejší poznatky o tom, že vysílač Slobodná Evropa v Maříkově upozornil své zahraniční pobočky na stále využívanou činnost zastupitelských úřadů lidově demokratických států. Jako příklad byly uvedeny maďarské zastupitelské úřady, které provádějí prostřednictvím institutů pracujících pod záštitou ZUJ mezi emigranty stále intenzivnější veřejnou činnost. Předpokládá se, že kromě emigrantů, kteří vymýšlují nebo se stavějí neutrálne ke komunistickému zřízení, pokoušejí se tyto instituty získat pro sebe i uprchlíky, kteří se dosud k lidově demokratickému zřízení stavějí záporně.

Vedoucí činitelé vysílače Slobodná Evropa jsou toho názoru, že nejde o pouhé lákání emigrantů zpět do vlasti, nýbrž o pokus komunistů vytvořit mezi emigrací pátou kolou. Vysílač Slobodná Evropa pokládá za svou povinnost odhalovat tyto pokusy o "mírové pronikání", a proto žádá své zahraniční pobočky o sdělení konkrétních údajů.

Vzhledem k tomu, že KRNENÝ pokládá za nutnou další existenci vysílače Slobodná Evropa, počítají vedoucí kruhy s tím, že bude možno zvýšit rozpočet i početní stav vysílače. Počítají dále s tím, že ještě v tomto roce začnou vysílat nepřítelsky zaměřené propagandní relace i pro národnosti, žijící v SSSR, pokud to umožní další zvyšování mezinárodního napětí, které z jejich hlediska velmi žádoucí.

Zpráva není prověřena, avšak pochází z důvěryhodného pramene.

M/1-603321/1810-G 10.7.1961

MLR
LEPPInformace o reorganizaci Svobodné Evropy

MINISTERSTVO VLASTNOSTI	110 10 PRAGA
Datum	12.VII.1961
Číslo	0/1-60339/1-61
Přílohy	X

Byly získány informace o tom, že v dohledné době měl být provedena reorganizace vysílače Svobodné Evropy. Vedoucí střediska měl přeloženo z New Yorku do Mnichova, také nový ředitel vysílače, Mr. SOMMIS, se nastěnuje do Mnichova. Dřívější funkce "evropského ředitele" byla zrušena. Zaměstnanci jsou toho nesouhlasili, že reorganizace povede k snížení stavu; tato situace vyvolala znepokojení mezi zaměstnanci z lid emigrantů různých národností.

P

Do československého odboru byl nedávno přijat nový zaměstnanec, starší Slovák, který se staví pasivně k osobním sporům, k nimž v odboru dochází. Nový vedoucí se rovněž nesnaží provést dříve plánovanou reorganizaci odboru. Dne 2.5.1961 slavil československý odbor 10 let a výročí svého založení. Při této přilehlosti byla uspořádána recepce.

V dubnu 1961 se generál Archibald ~~archibald~~ zdejší ředitel funkce předsedy Výboru Svobodné Evropy. Novým předsedou se stal Mr. RICHARDSON.

Informace nejsou prověřeny, ale pocházejí ze spolehlivého pramenu.

SLIM

FMP-f-47 řá 0727/12269-1/6

F

vyjmutý materiál založen ve svazku
č: 21010

NELZE FILMOVAT

ze svazku č: 10081/013

stránky : 33, 34, 45, 46, 48, 202 - 205, 217 - 219, 231, 235

stručný obsah:

fotogramy sálana, přípravy vnitřního vybavení fotostánek
propustek, montáž, novinové výjednávky

Žíš

podpis: _____

KONEC

materiály ze svazku snímkovávají:

10081/013

29.6.81 Dy
podpis